

Tevling i Miljøtevling

Hefet er revidert av
Norges Bygdeungdomslag.

HVORFOR MILJØTEVLING ?

Når tevlingsnemnda i NBU nå lanserer ei miljøtevling er det som en naturlig følge av at miljøproblematikken ble satt på NBUs handlingsplan for noen år siden. Skal vi nå våre mål om et levende distrikts-Norge må søkelyset rettes mot vern av ressursgrunnlaget og ei bærekraftig utvikling av bygdesamfunnene.

I NBUs ideologiske plattform heter det bl.a. at vi må "bruke våre kunnskaper til å forvalte naturen og dens ressurser riktig. Vi må satse mer på fornybare ressurser og gjenbruk istedenfor økt forbruk. Vi må arbeide mot en utvikling i økologisk balanse". Det blir også pekt på at miljøvern "dreier seg om ressursforvaltning, verdiskapning og livskvalitet i en total sammenheng. Kamp for levende bygder og miljøvern blir derfor to sider av samme sak. Nærhet til naturgrunnlaget og oversiktelige lokalsamfunn er en forutsetning for å stoppe forringelsen av jord, luft og arts mangfoldighet".

Med dette som utgangspunkt for NBUs miljøtevling ønsker vi å fokusere på miljøvern i et bredt perspektiv. Det vil vi forsøke å oppnå ved ei tevling som vil konsentrere seg om forskjellige emner innen miljøvernarbeidet fra gang til gang.

Miljøtevlina kan forhåpentligvis være noe konkret å ta fatt på for lokal- og fylkeslag for å øke oppmerksomheten på dette området. Formålet med tevlina er å øke kunnskapsnivået omkring miljøproblematikken for å stimulere til økt engasjement i miljøraken.

I arbeidet med å arrangere ei miljøtevling vil vi oppfordre til samarbeid med andre organisasjoner, kommuner, offentlige etater osv.

Det er også viktig å ta kontakt med media og forsøke å skape oppmerksomhet rundt Bygdeungdomslagets holdninger i miljøraken. Dette gir en flott mulighet til å vise alle at BU-ungdommen er aktivt og seriøst opptatt av å verne om sine lokalsamfunn.

GJENNOMFØRING

Miljøtevling er ei lagtevling med 3 personer på hvert lag der begge kjønn skal være representert. Ved avvikling av NBU-mesterskapet kunngjør tevlingsnemnda i NBU på forhånd 3 tema som det skal fokuseres på, ett hovedemne og to delemner.

Når miljøtevlina skal gjennomføres på lokal- og fylkesplan oppfordres arrangør til å velge tema med aktualitet for det området tevlina arrangeres i. Dette for å rette søkelyset mot lokale miljøraker og dermed stimulere til engasjement og debatt i nærmiljøet. Arrangør kan også velge tema fra NBUs emneregister (se bak i denne tevlingsregelen). Ved avvikling av miljøtevling på lokalt plan har arrangør muligheten til å gjennomføre tevlina i sin helhet eller i forenklet form, ved å trekke ut deler av den tilpasset de forhold der tevlina skal holdes.

NBUs miljøtevling består av 3 poster der lagene skal besvare både teoretiske og mer praktisk rettede oppgaver. For å få til ei spennende og engasjerende tevling legges det opp til at form og innhold på de 3 delene skal varieres. Hver post skal være bemannet med en dommer og i tillegg minst en funksjonær.

Arrangør bør tilstrebe at den/de som lager spørsmålene/oppgavene også legger frem en fasit. Det skal på forhånd holdes dommerkonferanse der en gjennomgår spørsmålene og fasiten, og lager en anvisning for hvordan besvarelsene skal rettes og bedømmes.

POSTBESKRIVELSE

Post 1 - Hovedtema

På post 1 skal det fokuseres på hovedtema ved hjelp av en innledning som tar for seg det aktuelle års hovedemne. Innledningen skal være på mellom 10-30 minutt, og bør være åpen også for publikum.

Innledningen kan være:

1. Film
2. Foredrag
3. Omvisning
4. Forsøk/eksperiment

Punkt 4 kan legges opp slik at deltakerne selv utfører forsøket/eksperimentet.

Etter innledningen skal lagene skriftlig besvare maksimum 15 spørsmål knyttet til hovedtema. Minimum 5 av disse skal relateres direkte til innledningen. Total poengramme for post 1 er 50 poeng. Spørsmålene kan gis ulik vektlegging, og arrangør skal oppgi poengsum for hvert spørsmål i margin. Lagene har 20 minutt til disposisjon under besvarelsen. Det skal gis beskjed når det gjenstår 5 minutter og 1 minutt. Når tiden er utløpt skal alle legge ned pennen og svarene samles inn.

Post 2 - Deltema

Arrangør bør tilstrebe å gjennomføre post 2 utendørs. Det er også en fordel om posten tilrettelegges slik at flere lag kan være på posten samtidig.

På post 2 kan arrangør velge å bruke hele, eller deler av "Natursti" eller "Varekunnskap", innen de rammer for tidsbruk og høyest oppnåelig poengsum som er satt for posten. Disse tevlingene er allerede godt innarbeidet og kan være velegnet som del av miljøtevling.

Alternativt kan post 2 legges til et stoppested med bord, scene, gulv eller annet velegnet areal. Her stiller arrangør ut en del objekter. Det er opp til arrangør hvilke og hvor mange objekter som skal brukes.

Forslag:

- ✓ Utstyr/måleinstrument
- ✓ Objekter som finnes i naturen
- ✓ Dokumenter/rapporter
- ✓ Bilder av/over objekter eller areal
- ✓ Produkter (industri, landbruk)
- ✓ Andre objekter

Hvert lag får et ark med spørsmål (maks 10) som rettes mot objektene:

1. Bruksområde
2. Nytte
3. Miljøeffekt både ved eventuell fremstilling/produksjon, bruk og som søppel
4. Alternativ

Lagene har 15 minutt til rådighet til å studere objektene og svare på spørsmålene, før besvarelsen leveres inn. Som på post 1 skal mulig poengsum for hvert spørsmål oppgis i margin. Høyest oppnåelig poengsum er 30.

Post 3 - Deltema

Denne posten bør tilrettelegges slik at den tar kort tid, og at lagene avgir sin besvarelse umiddelbart.

Arrangør tar utgangspunkt i ett eller to spørsmål/oppgaver og lager på forhånd flere mulige svar. Tevlernes oppgave blir å peke ut de riktige svarene.

Dette kan gjøres ved at lagene kan velge mellom flere

- ✓ Svarkort
- ✓ Bilder/tegninger
- ✓ Inndelt plakat
- ✓ Objekter

Tevlerne har 10 minutt til rådighet. Høyest oppnåelig poengsum er 20.

Alternativt kan post 3 inneholde 20 påstander om et tema som tevlerne skal ta stilling til som korrekte eller ukorrekte. Hvert riktige svar her gir 1 poeng.

Oppsummering - rammen rundt NBUs miljøtevling

	<u>Tidsramme for besvarelse</u>	<u>Poengramme</u>
Post 1	20 minutt	50 poeng
Post 2	15 minutt	30 poeng
Post 3	10 minutt	20 poeng
Totalt	45 minutt + innledning	100 poeng

EMNEFORSLAG

Det finnes en rekke aktuelle tema å ta opp i miljøtevlinga. Følgende forslagsliste må ses på som veiledende. Arrangør stiller fritt til selv å velge emne, samt kontakte de instanser en måtte finne hensiktsmessig for hjelp og samarbeid.

Aktuelle emner i miljøtevling kan være:

Forurensing i landbruket

Arrangør kan selv velge vinklingen på dette problemet. Omvisning på et gårdsbruk som innledning på post 1 er en mulighet. Ved å kontakte f.eks. kommunale/fylkeslandbrukskontor, landbrukskoler, organisasjoner innen næringa, kan en få råd og hjelp med å arrangere tevlinga.

Forurensing i industrien

Arrangør kan her f.eks. fokusere på lokale bedrifters innvirkning på lokalmiljøet. Hjelp kan søkes hos aktuelle bedrifters ledelse, teknisk etat, miljøvernkonsulent i kommune/fylke o.a.

Forurensing i et globalt perspektiv

Her er mulighetene mange når det gjelder å plukke ut aktuelle delemner. Nord-Sørproblematikken, EUs miljøpolitikk, stormaktenes innflytelse når det gjelder å løse store miljøspørsmål og FNs rolle og mulighet til påvirkning kan være noen tema det er mulig å fokusere på. Endel folkehøgskoler vil ha studielinjer som tar opp disse spørsmålene. Opplysninger kan også søkes hos ideelle organisasjoner som f.eks. "Fremtiden i våre hender".

Naturlære

Spørsmål som har med luft, vann, jord hører inn her. Det kan være forringelse av naturgrunnlaget, effekten av utslipp, ozonlag osv. Hjelp kan søkes hos kommunale etater som landbruks/miljøvern- og teknisk etat. Miljøorganisasjoner som "Naturvernforbundet" og "Natur og Ungdom" har også mye kompetanse på bl.a. dette området.

Materialkunnskap

Materiale som brukes i ulik produksjon og miljøeffekten av disse kan det være aktuelt å rette søkelyset mot. Det kan være alt fra metaller, glass, plastikk til maling, kjøleskap og søppel. Mer opplysninger: se pkt. om naturlære.

Varekunnskap

Oss selv som forbrukere, ulike varers miljøeffekter ved produksjon, bruk og som søppel, gjenvinningsspørsmålet er interessante problem som gjelder hver enkelt av oss. Dette er forøvrig en egen tevling i NBU-sammenheng, som med fordel kan nyttes som del av miljøteving. Se eget hefte med beskrivelse av varekunnskap som tevling.

Kulturlandskap

Skjer utbygging i landet vårt i takt med naturen og kulturlandskapet? Hvilken sammenheng er det mellom jordbruk og kulturlandskapet? Spørsmål å gripe fatt i blant mange når en velger å fokusere på kulturlandskapet. Miljøvernledere i kommuner og fylker vil jobbe med dette spørsmålet. Flere steder er det blitt utarbeidet rapporter som tar for seg enkelte distrikters forhold til kulturlandskapet. Den Norske Turforening kan også bidra med momenter.

Trafikk

Biltrafikkens følger for miljøet med fokus på m.a. utslipp, bilparkens sikkerhet o.l. Privattrafikk versus kollektivtrafikk kan være problemstillinger her. Aktuelle samarbeidspartnere kan f.eks. være Biltilsynet, lokale kjøreskoler og Trygg Trafikk.

Energi

Vassdrag og elektrisitet, atomkraftverk og alternative energikilder kan være interessante moment i energidebatten. Opplysninger kan fås hos naturvernorganisasjoner, kraftverksindustrien og offentlige etater som har med utbygging og kraftforsyning å gjøre.

Helse

Miljø og trivsel er viktige faktorer i helsespørsmålet. Følger en forringelse av miljøet vil ha for den allmenne helsetilstanden er et annet stikkord i denne sammenheng. Arbeidstilsynet, næringsmiddelkontrollen, det lokale helsevesen og frivillige sanitære organisasjoner kan være samarbeidspartnere med opplysninger på dette området.

"På dagsorden"

Lokale miljøkonflikter vil ofte havne i medias søkelys. Følg med på den dagsaktuelle debatten som ofte vil foregå i lokale aviser, nærradio og via andre kanaler. En slik sak vil passe meget bra å fokusere på når en skal arrangere miljøteving.

LITTERATURHENVISNING

For å få tak i utfyllende stoff, mer informasjon og sakskunnskap i miljøspørsmålet rådes tevlerne å oppsøke de lokale bibliotek og be om hjelp til å finne litteratur. Kommunale etater, skoler og naturvernorganisasjoner vil ofte ha mye skriftlig materiale å gi bort/låne ut.

Følgende litteraturliste kan være et hjelpereidskap i jakten på mer informasjon. Utvalget av faglitteratur vil imidlertid variere svært fra bibliotek til bibliotek. Ny aktuell litteratur kommer også stadig. Tevlingsnemnda i NBU vil ajourføre litteraturhenvisningene med jevne mellomrom.

Aktuell litteratur:

- ✓ Berntsen,Bredo: "Norsk natur- og miljøvern-litteratur" (inneholder bibliografi m/henvisninger til annen litteratur)
- ✓ Mathismoen,Ole: "Verdens miljøstatus" (1992)
- ✓ "State of the world,1990"
- ✓ "Miljøårboka,1991"
- ✓ "Miljøleksikon: energi, helse, natur, økologi " (1991)
- ✓ "Miljøkunnskap" (1985)
- ✓ "Det gjelder vårt livsmiljø: menneske, natur, miljøgifter" (1984)
- ✓ World Commission on Env.: "Our Common Future " (1987)
- ✓ La Court, Thijs de: "En felles framtid? miljø, utvikling ..." (1990)
- ✓ Huse,Sigmund: "Naturvern; grunnkurs (NV1)" (1985)
- ✓ Steineger,Erik: "Regnskog" (1990)
- ✓ "Kulturlandskap og jordbruk" (foredrag fra seminar i Moss mars 1990) (1990)